

SAKSFREMLEGG

Sak nr.

Saksmappe nr: 2007/3393 Arkiv: C50/&32 Saksbehandler: Ingeborg Rivalsrud

Til behandling i:

Saksnr	Utvalg	Møtedato
82/2015	Fagutvalg for landbruk, vilt og innlandsfisk	10.11.2015
92/2015	Planutvalget	17.11.2015
90/2015	Miljøutvalget	18.11.2015
13/2015	Grunnskole-, barnehage- og kulturutvalget	08.12.2015
108/2015	Kommunestyret	14.12.2015

Vern gjennom bruk - en temaplan om fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier Kommunestyrets vedtak:

Planen "Vern gjennom bruk - en temaplan om fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier" vedtas som strategisk plan og handlingsplan for temaområdet.

Temaplanen gis ikke juridisk bindende virkning. Fagrapporten med registreringer og verdivurderinger gir kulturvern faglig bakgrunnsinformasjon. Lier kommune vil i plan- og byggesaker gjøre konkrete og helhetlige avveininger, der samlede vurderinger vil kunne tilsi at kulturvern faglige råd kan vike for andre hensyn.

Kommunestyrets behandling:

Gina E. Ekeberg (H) fratrådte som inhabil i hht. Fvl. § 6A. **Arne Jørstad (H)** tiltrådte i hennes sted under behandling av saken.

Morgan Langfeldt (FRP) fremmet planutvalgets vedtak sålydende:

Det er i utgangspunktet positivt at det er gjennomført en registrering av kulturminner og kulturmiljøer i Lier. Men Planutvalget har likevel følgende å bemerke:

1. Det bes om at det gjennomføres en kvalitetssikring av planen. Planen er svært omfangsrik når det gjelder bevaringsverdige bygninger og bevaringsverdige kulturmiljøer. Som en del av denne kvalitetssikringen er det ønskelig med en vurdering av hvilke bygninger, bygningsmiljøer og kulturmiljøer kommunen virkelig ønsker å prioritere.
2. På Lierskogen foreslås det en hensynssone på 1500 da, og Planutvalget stiller spørsmål om det virkelig er hensiktsmessig å båndlegge så store arealer når ønsket er å verne enkeltelementer innenfor området. Det er betenkelig inngripen i grunneieres råderett.
3. Lier kommune har dårlige erfaringer fra saker hvor vernehensyn/verneplaner har hatt svært uheldige virkninger i arbeid med reguleringsplaner og områdeplaner. 2

eksempler på dette er prestegården på Kjelstad Gård og rivningssaken på Lier Sykehus.

4. Det anbefales ikke at Verneplanen får juridisk bindende virkning i Kommuneplanen.
5. For å øke lesbarheten i saksdokumentet burde det vært lagt inn lenke til listen over alle hus, eiendommer og områder som planen virkelig omfatter.»

Søren Falch Zapffe (H) fremmet følgende forslag:

«Planen "Vern gjennom bruk - en temaplan om fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier" vedtas som strategisk plan og handlingsplan for temaområdet.

Temaplanen gis ikke juridisk bindende virkning. Fagrapporten med registreringer og verdivurderinger gir kulturvern faglig bakgrunnsinformasjon. Lier kommune vil i plan- og byggesaker gjøre konkrete og helhetlige avveininger, der samlede vurderinger vil kunne tilsi at kulturvern faglige råd kan vike for andre hensyn.»

Runar Gravdal (AP) fremmet slikt forslag:

«Planen "Vern gjennom bruk - en temaplan om fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier" vedtas som strategisk plan, handlingsplan for temaområdet og som faglig grunnlag for kommuneplan og andre juridisk bindende avtaler.

Temaplanen er ikke juridisk bindende, men fagrapporten med registreringer og verdivurderinger gir kulturvern faglig bakgrunnsinformasjon. Lier kommune vil i plan- og byggesaker gjøre konkrete og helhetlige avveininger der temaplanen vil bli hensyntatt.»

Votering:

Morgan Langfeldts forslag ble votert over først og falt med 5 stemmer (FRP) mot 44 stemmer (18H,15AP,3SP,3V,2KRF,2MDG,1SV).

Søren Falch Zapffes forslag ble så vedtatt med 28 stemmer (18H,5FRP,3SP,2KRF) mot 21 stemmer (15AP,3V,2MDG,1SV) avgitt for Runar Gravdals forslag.

Grunnskole-, barnehage- og kulturutvalgets innstilling til kommunestyret:

Det er i utgangspunktet positivt at det er gjennomført en registrering av kulturminner og kulturmiljøer i Lier. Men Planutvalget har likevel følgende å bemerke:

6. Det bes om at det gjennomføres en kvalitetssikring av planen. Planen er svært omfangsrik når det gjelder bevaringsverdige bygninger og bevaringsverdige kulturmiljøer. Som en del av denne kvalitetssikringen er det ønskelig med en vurdering av hvilke bygninger, bygningsmiljøer og kulturmiljøer kommunen virkelig ønsker å prioritere.
7. På Lierskogen foreslås det en hensynssone på 1500 da, og GBK-utvalget stiller spørsmål om det virkelig er hensiktsmessig å båndlegge så store arealer når ønsket er å verne enkeltelementer innenfor området. Det er betenkelig inngripen i grunneieres råderett.
8. Lier kommune har dårlige erfaring fra saker hvor vernehensyn/verneplaner har hatt svært uheldige virkninger i arbeid med reguleringsplaner og områdeplaner. 2 eksempler på dette er prestegården på Kjelstad Gård og rivningssaken på Lier Sykehus.
9. Det anbefales ikke at Verneplanen får juridisk bindende virkning i Kommuneplanen.

10. For å øke lesbarheten i saksdokumentet burde det vært lagt inn lenke til listen over alle hus, eiendommer og områder som planen virkelig omfatter.

Grunnskole-, barnehage- og kulturutvalgets behandling:

Frank Yggeseth (H) fremmet fellesforslag på vegne av H, FRP og SP: Miljøutvalgets vedtak fra 18.11.15. med endring i punkt 2: «...og GBK-utvalget stiller spørsmål...»

Marianne Berg (V) fremmet følgende forslag:

«Temaplanen «Vern gjennom bruk» godkjennes som Lier kommunes forslag til strategisk plan for kulturminner og kulturmiljøer.

- a) Temaplanen brukes ved neste revisjon av kommuneplanens arealdel som grunnlag for vurderinger mht. hva som legges inn som hensynssoner og bestemmelser.
- b) Temaplanens retningslinjer brukes ved behandling av forvaltningssaker framover.
- c) Temaplanens handlingsplan følges mht. prioriterte oppfølgingstiltak for øvrig.»

Frank Yggeseth sitt fellesforslag ble vedtatt med 5 stemmer (3H, 1SP, 1FRP) mot 4 stemmer (1V, 3AP) avgitt for Marianne Berg sitt forslag.

Miljøutvalgets vedtak:

Det er i utgangspunktet positivt at det er gjennomført en registrering av kulturminner og kulturmiljøer i Lier. Men Planutvalget har likevel følgende å bemerke:

11. Det bes om at det gjennomføres en kvalitetssikring av planen. Planen er svært omfangsrik når det gjelder bevaringsverdige bygninger og bevaringsverdige kulturmiljøer. Som en del av denne kvalitetssikringen er det ønskelig med en vurdering av hvilke bygninger, bygningsmiljøer og kulturmiljøer kommunen virkelig ønsker å prioritere.
12. På Lierskogen foreslås det en hensynssone på 1500 da, og Planutvalget stiller spørsmål om det virkelig er hensiktsmessig å båndlegge så store arealer når ønsket er å verne enkeltelementer innenfor området. Det er betenkelig inngripen i grunneieres råderett.
13. Lier kommune har dårlige erfaringer fra saker hvor vernehensyn/verneplaner har hatt svært uheldige virkninger i arbeid med reguleringsplaner og områdeplaner. 2 eksempler på dette er prestegården på Kjelstad Gård og rivningssaken på Lier Sykehus.
14. Det anbefales ikke at Verneplanen får juridisk bindende virkning i Kommuneplanen.
15. For å øke lesbarheten i saksdokumentet burde det vært lagt inn lenke til listen over alle hus, eiendommer og områder som planen virkelig omfatter.

Miljøutvalgets behandling:

Gina Ekeberg (H) fratrådte møtet som inhabil under behandling av saken.

Runar Gravdal (AP) fremmet følgende forslag:

«Høringsuttalelsene fra grunneiere vedrørende hensynssoner vurderes og ivaretas ved behandling av juridisk bindende planer.»

Karl Bellen (H) fremmet slikt forslag:

Fremmer vedtaket til Planutvalget fattet 17.11.2015:

«Det er i utgangspunktet positivt at det er gjennomført en registrering av kulturminner og kulturmiljøer i Lier. Men Planutvalget har likevel følgende å bemerke:

1. Det bes om at det gjennomføres en kvalitetssikring av planen. Planen er svært omfangsrik når det gjelder bevaringsverdige bygninger og bevaringsverdige kulturmiljøer. Som en del av denne kvalitetssikringen er det ønskelig med en vurdering av hvilke bygninger, bygningsmiljøer og kulturmiljøer kommunen virkelig ønsker å prioritere.
2. På Lierskogen foreslås det en hensynssone på 1500 da, og Planutvalget stiller spørsmål om det virkelig er hensiktsmessig å båndlegge så store arealer når ønsket er å verne enkeltelementer innenfor området. Det er betenkelig inngripen i grunneieres råderett.
3. Lier kommune har dårlige erfaring fra saker hvor vernehensyn/verneplaner har hatt svært uheldige virkninger i arbeid med reguleringsplaner og områdeplaner. 2 eksempler på dette er prestegården på Kjelstad Gård og rivningssaken på Lier Sykehus.
4. Det anbefales ikke at Verneplanen får juridisk bindende virkning i Kommuneplanen.
5. For å øke lesbarheten i saksdokumentet burde det vært lagt inn lenke til listen over alle hus, eiendommer og områder som planen virkelig omfatter.»

Det ble først votert over Runar Gravdal sitt forslag:

Runar Gravdals forslag falt med 3 stemmer (3AP) mot 6 stemmer (3H, 1SP, 1V, 1FRP).

Karl Bellen sitt forslag ble vedtatt med 6 stemmer (3H, 1SP, 1V, 1FRP) mot 3 stemmer (3AP)

Fagutvalg for landbruk, vilt og innlandsfisks vedtak:

«Vern gjennom bruk – en temaplan om fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier» tas til orientering.

Fagutvalg for landbruk, vilt og innlandsfisks behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble fremmet og enstemmig vedtatt.

Planutvalgets vedtak:

Det er i utgangspunktet positivt at det er gjennomført en registrering av kulturminner og kulturmiljøer i Lier. Men Planutvalget har likevel følgende å bemerke:

16. Det bes om at det gjennomføres en kvalitetssikring av planen. Planen er svært omfangsrik når det gjelder bevaringsverdige bygninger og bevaringsverdige kulturmiljøer. Som en del av denne kvalitetssikringen er det ønskelig med en vurdering av hvilke bygninger, bygningsmiljøer og kulturmiljøer kommunen virkelig ønsker å prioritere.
17. På Lierskogen foreslås det en hensynssone på 1500 da, og Planutvalget stiller spørsmål om det virkelig er hensiktsmessig å båndlegge så store arealer når ønsket er å verne enkeltelementer innenfor området. Det er betenkelig inngripen i grunneieres råderett.
18. Lier kommune har dårlige erfaring fra saker hvor vernehensyn/verneplaner har hatt svært uheldige virkninger i arbeid med reguleringsplaner og områdeplaner. 2 eksempler på dette er prestegården på Kjelstad Gård og rivningssaken på Lier Sykehus.
19. Det anbefales ikke at Verneplanen får juridisk bindende virkning i Kommuneplanen.
20. For å øke lesbarheten i saksdokumentet burde det vært lagt inn lenke til listen over alle hus, eiendommer og områder som planen virkelig omfatter.

Planutvalgets behandling:

Helene Justad (H) fremmet på vegne av H og FRP følgende forslag til uttalelse:

«Det er i utgangspunktet positivt at det er gjennomført en registrering av kulturminner og kulturmiljøer i Lier. Men Planutvalget har likevel følgende å bemerke:

1. Det bes om at det gjennomføres en kvalitetssikring av planen. Planen er svært omfangsrik når det gjelder bevaringsverdige bygninger og bevaringsverdige kulturmiljøer. Som en del av denne kvalitetssikringen er det ønskelig med en vurdering av hvilke bygninger, bygningsmiljøer og kulturmiljøer kommunen virkelig ønsker å prioritere.
2. På Lierskogen foreslås det en hensynssone på 1500 da, og Planutvalget stiller spørsmål om det virkelig er hensiktsmessig å båndlegge så store arealer når ønsket er å verne enkeltelementer innenfor området. Det er betenkelig inngripen i grunneieres råderett.
3. Lier kommune har dårlige erfaring fra saker hvor vernehensyn/verneplaner har hatt svært uheldige virkninger i arbeid med reguleringsplaner og områdeplaner. 2 eksempler på dette er prestegården på Kjelstad Gård og rivningssaken på Lier Sykehus.
4. Det anbefales ikke at Verneplanen får juridisk bindende virkning i Kommuneplanen.
5. For å øke lesbarheten i saksdokumentet burde det vært lagt inn lenke til listen over alle hus, eiendommer og områder som planen virkelig omfatter.»

Rådmannens forslag til vedtak:

«Vern gjennom bruk – en temaplan om fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier» tas til orientering.

Rådmannens saksutredning:

Denne saken legges fram for innspill/høring fra Planutvalget, Fagutvalget for landbruk og Miljøutvalget. Deretter (i neste møterunde) legges den fram for endelig behandling i Grunnskole, barnehage og kulturutvalget som innstiller til kommunestyret.

Sammendrag:

Utkast til «Vern gjennom bruk – en temaplan om kulturminner og kulturmiljøer» ble lagt fram til politisk behandling i juni 2015 (vedlagt), og ble da vedtatt lagt ut på offentlig høring med frist 1. september 2015 før endelig behandling høsten 2015. Kommunen mottok seks høringsuttalelser.

De høringsforslagene som er mottatt (vedlagt) er vurdert og kommentert i saken. Temaplanen er justert noe etter innspillene vi har mottatt, men hovedgrepene ligger fast – dvs. at planen fortsatt omfatter og viderefører alle temaplanens kulturmiljøer som verneverdige av ulik grad. Planen har ellers blitt bedre presisert mht. hva den omfatter og hva den ikke omfatter.

Vedlegg:

1. Utskrift av hørings-saken slik den ble vedtatt i juni 2015
2. Høringsinnspillene
3. «Vern gjennom bruk – en temaplan om fysiske kulturminner og kulturmiljøer i Lier» (revidert versjon, for godkjenning via vedtak)

Utredning:

1. Bakgrunn

Utkast til «Vern gjennom bruk – en temaplan om kulturminner og kulturmiljøer» - ble lagt fram til politisk behandling i planutvalg, tjenesteutvalg og kommunestyret i juni 2015 som forslag til en strategisk fagplan for Lier. Kommunestyret vedtok å legge temaplanen med fagrapporten og statusbeskrivelser og forslag ut på offentlig høring med frist 1. september 2015 før endelig behandling høsten 2015.

Plandokumentene ble lagt ut til offentlig høring 17. juni 2015 og kunngjort i lokalavis, samt sendt direkte til faste og relevante høringsinstanser. Planforslaget med vedlegg har ligget og ligger ute på kommunens nettsider under Kulturminner og kulturmiljøer:

<http://www.lier.kommune.no/kultur-og-fritid/kulturminner-og-kulturmiljoer/>

2. Høringsinnspillene

Vi mottok seks skriftlige høringsinnspill som følger saken som vedlegg. Vi har også, etter at planforslaget ble sendt ut på vårparten, mottatt noen supplerende og korrigerende innspill ellers.

1. *Fylkesmannen i Buskerud*

Fylkesmannen anerkjenner Lier kommune for planarbeidet og er positiv til at kulturminner og kulturmiljø er viet spesielt fokus i kommunens planlegging og forvaltning, og ser det som svært positivt at det i planen fokuseres på tett samarbeid og medvirkning med interesseaktører og ulike befolkningsgrupper i kommunen.

Fylkesmannen minner om at det for tiden også pågår arbeid med Regional plan for kulturminnevern i Buskerud i regi av Buskerud fylkeskommune.

2. *Buskerud fylkeskommune*

Buskerud fylkeskommune ser positivt på det viktige arbeidet som er nedlagt med utarbeidelse av temaplanen, og mener planen gir et godt kunnskapsgrunnlag for bevaring av den fysiske kulturarven i kommunen og gi forutsigbarhet i framtidig planlegging og utvikling. Temaplanen vil også være et godt grunnlag for formidling rettet mot barn og unge.

Fylkeskommunen merker seg at kulturmiljøene planlegges lagt inn som hensynssoner i kommuneplanens arealdel ved neste rullering. Dette vil sikre juridisk vern på en bedre måte. Hensynet er ikke ment å stride mot arealformålene i disse områdene, men gi et tydelig «vær varsom»-signal.

Fylkeskommunen ser positivt på at planen har fokus på «vern gjennom bruk». Fylkeskommunen har ikke selv investeringsmidler til bruk i forvaltning av verneverdige bygninger, men viser til flere andre tilskuddsmuligheter.

Fylkeskommunen anbefaler at det utarbeides et mer detaljert temakart som viser de verneverdige kulturmiljøene i Lier. Et slikt kart vil være nyttig også ved seinere innarbeidelse i kommuneplanen.

Fylkeskommunen ser at handlingsdelen har mange gode tiltak for å bevare, forvalte og bruke kulturminner og kulturmiljøer, og bistår gjerne i realiseringen av tiltak med sin fagkompetanse.

3. *Lier Bondelag*

Lier Bondelag berømmer Lier kommune for fagrapporten for kulturminner og kulturmiljøer i Lier 2008-2012. De påpeker at planen er omfangsrik, og mener kommunen bør foreta en sterkere prioritering av hvilke områder og bygninger som ønskes sikret.

Bondelaget er glad for at planen ivaretar jordvern hensyn og er enige i at vern gjennom bruk er den beste måten å bevare kulturminner/miljøer på, men forutsetter at landbruksdriften kan utvikles i takt med tiden, også via bygging/ombygging av gårdsanlegg. Bondelaget er positive til at det etableres faglige arenaer som kan bidra til gode og smidige løsninger.

Bondelaget forutsetter videre at myndighetene må betale de ekstrakostnader som kan komme ved eventuelle undersøkelser på grunn av planen, ekstraavgifter i forbindelse med nybygg/restaurering, arkeologiske undersøkelser mm.

4. **Lierskogen Grunneierlag**

Lierskogen Grunneierlag har som generell uttalelse at planen er svært omfangsrik og at det savnes en vurdering hvor det klart framgår hvilke bygninger, bygningsmiljøer og kulturmiljøer som virkelig ønskes prioritert.

Grunneierlaget finner det også merkverdig at de faglige vurderingene i fagrapporten ikke er kvalitetssikret av flere enn de to som har skrevet rapporten, og viser til at der det i seinere planarbeider er foretatt grundigere undersøkelser har det blitt avdekket at noen av konklusjonene i fagrapporten har vist seg uholdbare. De hevder også å kunne påvise direkte feil i rapporten.

Konsekvensene for grunneier burde vært bedre utredet. Det anses ikke akseptabelt å måtte foreta arkeologiske undersøkelser for egen regning i forkant av tiltak på egen eiendom. Etter grunneierlagets syn bør den myndighet som krever undersøkelsen også dekke kostnaden.

Lierskogen Grunneierlag har gått nærmere inn på kulturmiljø 17 Lierskogen, der det særlig er gravminner og fossile jordbruksspor fra forhistorisk tid som bidrar til kulturmiljøets svært høye verneverdi i følge fagrapportens forfattere. Det er ingen tvil om at det er mindre klynger av slike kulturminner i området, men grunneierlaget reagerer sterkt på at disse trenger en ca 1500 da stor hensynssone rundt seg, og mener de registrerte klyngene av kulturminner allerede er tilstrekkelig vernet. Det sees ingen grunn til «dobbeltsikring» av kulturminnene, og dette oppfattes som en utilbørlig inngripen i grunneiers råderett. Grunneierlaget uttrykker enighet med rådmannskommentarene vedr. Lierskogen kulturmiljø i temaplanen, og ber om at kulturmiljøet fjernes fra områdelisten.

5. **Gina og Øyvind Ekeberg**

Gina og Øyvind Ekeberg hevder at planen er utrolig omfangsrik, og omfatter tusenvis av bygninger og dekar – det meste i privat eie. Planen bærer preg av manglende prioriteringer.

Det finnes merkverdig at de faglige vurderingene ikke er kvalitetssikret grundigere, og mener det er på grensen til uansvarlig å eventuelt vedta inngrep i kommunens og grunneiers handlefrihet basert på registreringer som ikke er nærmere undersøkt.

Gina og Øyvind Ekeberg ber om at egen eiendom tas ut av kulturmiljø 17 Lierskogen, med utgangspunkt i at registrerte kulturminner allerede er godt sikret gjennom lovverk og forvaltningspraksis og at eiendommen for øvrig får så sterke begrensninger i utøvelsen av deres eiendomsrett at det grenser til ekspropriasjon.

6. **Lier Bygdetun**

Lier Bygdetun understreker at det er veldig positivt at Lier kommune utarbeider en strategisk plan for sitt arbeid med vern av kulturminner og kulturmiljøer. Det er særlig

viktig å sikre kunnskap om historie, kulturminner og kulturmiljø i en kommune i vekst og utvikling.

Lier Bygdetun er glad for at planen foreslår fast tilskudd til og samarbeid med bygdetunet som et hovedtiltak for målsettingen om å gjøre lokalhistorie, kulturminner og kulturmiljøer godt kjent for innbyggere og besøkende, og understreker at fast offentlig støtte må til siden ivaretagelse av kulturarven for fellesskapet aldri vil kunne bli selvfinansierende.

Lier Bygdetun er svært fornøyd med at kommunen ønsker et fast samarbeid med bygdetunet bl.a. om ulike formidlingstiltak for barn og unge, og som vertskap og arrangør av faglige nettverkssamlinger framover. Også nye prosjekter nevnt i planen er interessante for bygdetunet å medvirke til.

Lier Bygdetun ser at planen fastslår at det vil være mulig å få tillatelse til å fjerne kulturminner dersom andre hensyn samlet sett vektlegges tyngre enn vern. Bygdetunet etterlyser konkretisering mht. hvilke forutsetninger som må være til stede for å tillate riving/fjerning av et kulturminne.

3. Rådmannens vurderinger

Høringsinnspillene gir mange positive og støttende tilbakemeldinger på det arbeidet som er gjort, og på planen som sådan. Rådmannen har vurdert de innkomne innspillene slik:

Kommentar til innspill fra Fylkesmannen i Buskerud:

Forholdet til Regional plan for kulturminner

Lier kommune er godt kjent med dette arbeidet, og ser at målsettingene i stor grad sammenfaller mellom vår temaplan og de prioriteringene som ligger i planprogrammet for den regionale planen. Samarbeid mellom kommunen og fylkeskommunen vil også i fortsettelsen være viktig.

Kommentar til innspillene fra Lier Bondelag, Lierskogen Grunneierlag og Gina og Øyvind Ekeberg: Tydeligere kommunale vurderinger og prioriteringer?

Den viktigste innvendingen, som kommer fra grunneierhold, er knyttet til at man mener kommunen bør gjøre tydeligere prioriteringer basert på egne vurderinger av hvilke kulturmiljøer og kulturminner som skal underlegges særlige vernehensyn. Det er både antall områder og omfanget av disse som det stilles spørsmål ved, og Lierskogen er særlig trukket fram som et stort område som ikke burde ha fått den vernesonen rundt seg.

Rådmannen mener det ikke er grunnlag for endring av de faglige vurderingene som er lagt til grunn i fagrapporten. Disse legges til grunn i det videre arbeid som del av et samlet vurderingsgrunnlag når ny kommuneplan, nye reguleringsplaner og enkeltsøknader skal behandles.

Det er gjeldende kommuneplan og reguleringsplaner som fastsetter hva som er juridisk tillatt og ikke tillatt innenfor de kulturmiljøene som er trukket fram som bevaringsverdige. Innenfor dette rammeverket vil det måtte gjøres vurderinger av ulike hensyn, der kulturvernehensyn må

veies mot andre hensyn, f.eks. knyttet til utbygginger eller andre tiltak.

Fagrapporten i temaplanen har definert noen bevaringsverdige kulturmiljøer. Dette betyr ikke at vernehensyn heretter alltid vil vinne over andre hensyn, men at det gis et tydelig «vær varsom»-signal, slik også Buskerud fylkeskommune understreker i sitt høringsinnspill. For Lierskogen-området, som også bl.a. for Hennem/Nordal, vil dette ikke være noe nytt, da det har vært kjent og erfart i flere tiår at når det skjer utbygging så finnes nye spor etter tidligere tiders bosetting og drift, slik at aktsomhet allerede er innarbeidet for disse områdene.

Rådmannen finner derfor ingen grunn til å endre oppfatning mht. områdevurderingene i temaplanen/fagrapporten. Rådmannen forutsetter at den endelige vurderingen av hvilke områder og hvilke avgrensninger av områder som bør innarbeides som hensynssoner i den nye kommuneplanen, evt. i tidligere nye reguleringsplaner, gjøres i disse planprosessene.

Når det gjelder enkelt-kulturminner så har de arkeologiske kulturminnene et automatisk fredningsvern inkludert en hensynssone rundt hvert kulturminne, jfr. lovverket. Nyere tids kulturminner har ikke tilsvarende vern med mindre de er sikret gjennom vedtaksfredning eller regulering. Her vil vurderingene i fagrapporten gi både grunneierne og kommunen et bedre utgangspunkt for å gjøre gode valg med sikte på å ta vare på og hensyn til det som har størst verneverdi. Men de endelige valgene vil også her tas på bakgrunn av en samlet vurdering der også andre hensyn enn verneverdi vil telle med.

Temaplanens hovedgrep er «vern gjennom bruk». Dette signaliserer at vi ikke ønsker å legge musealt lokk på alt som er bevaringsverdig, men at vi tror på og vil oppfordre til å ta vare på, ta hensyn til og aktivt bruke kulturminner og kulturmiljøer. I dette ligger selvsagt også en åpenhet i forhold til å kunne videreutvikle drift og rehabilitere bygninger, etter en grundig vurdering.

Fagrapporten peker på mange verneverdige kulturmiljøer og kulturminner. Rådmannen har gjort noen egne vurderinger mht. hvilke kulturmiljøer og kulturminner som bør prioriteres, jfr. handlingsplanen, de første årene fra kommunens side mht. utviklingsprosjekter, drift/skjøtsel eller formidlingstiltak. Dette er gjort bl.a. med utgangspunkt i vurderinger av tilgjengelighet, egnethet og ressursituasjon.

***Kommentar til innspillene fra Lier Bondelag, Lierskogen Grunneierlag og Gina og Øyvind Ekeberg:
Offentlig dekning av merutgifter?***

De tre innspillene fra grunneiere forutsetter at det offentlige vil kunne dekke ekstrakostnader vedr. bygnings-drift og utviklingstiltak for eiere av kulturminner eller som ligger innenfor definerte kulturmiljøer, og nevner bl.a. krav om arkeologiske undersøkelser og merkostnader til byggetiltak og restaureringer.

Dette kravet kan ikke innfris. Det er og blir grunneierens ansvar å forholde seg til lover, regler og reguleringer, inkludert de særkrav som måtte stilles, og lovverket sier klart at kostnadsdekning er tiltakshavers ansvar. Krav om arkeologiske undersøkelser kommer først ved planlegging og gjennomføring av nye tiltak, og kostnadene vil da måtte dekkes som del av utbyggingsprosjektet.

Tidlig dialog med kulturvern-myndighetene (Buskerud fylkeskommune, og i noen tilfeller

Riksantikvaren) og kommunen ved planoppstart er viktig, og det vil da også kunne gis råd mht. mulige tilskudds-muligheter. Det er etablert enkle generelle veiledere for dette formålet.

Landbruksforvaltningen opplyser at i noen tilfeller ved nyrydning kan gis utgiftsdekning/tilskudd til arkeologiske undersøkelser, og viser til følgende formulering i tidligere landbrukssak: «*Utgifter til arkeologiske registreringer ved mindre private tiltak bekostes av statlige midler (jfr. Rundskriv T-02/2007 Dekning av utgifter til arkeologiske arbeider ved mindre , private tiltak). For å få dekket slike utgifter ved nydyrking må arealet være under 15 daa, og man kan ikke komme med ny søknad før etter 5 år.*»

Kommentar til innspill fra Buskerud fylkeskommune:

Eget temakart for kulturmiljøområdene?

Fylkeskommunen forslår at det lages et detaljert kulturmiljøområdekart.

Dette anser Lier kommunen for godt ivaretatt; alle registreringer ligger allerede på kommunens digitale kartverk og er tilgjengelig for alle der. Et mindre, rent oversiktskart ligger også i fagrapporten.

Kommentar til innspill fra Lier Bygdetun:

Kriterier mht. tillatelse av riving/fjerning av kulturminner?

Lier Bygdetun etterlyser avklarte kriterier for å kunne tillate riving/fjerning av kulturminner.

Rådmannen mener at hvert bygg fortsatt bør vurderes individuelt, og at vi nå gjennom fagrapporten har fått et langt bedre grunnlag for å gjøre disse vurderingene, siden de registrerte nyere tids kulturminner, som dette i hovedsak vil gjelde, er vurdert i forhold til mange kriterier og samlet. Et sjeldent bygg i god stand og med en sentral plassering i et miljø vil stå sterkere mht. vern enn et bygg som det finnes mange av i Lier, som er i dårlig forfatning og ikke inngår i noen helhetlig sammenheng. Et hus som allerede er betydelig ombygd, er mindre verneverdig enn et som fortsatt er autentisk og med opprinnelige kvaliteter. Slike vurderinger vil, sammen med andre hensyn, vektlegges ved søknad om riving/fjerning.

Kommentar til innspill fra Lier Bygdetun:

Kulturvern og formidling koster

Lier Bygdetun understreker at fast offentlig støtte til Lier Bygdetun må til siden ivaretagelse av kulturarven for fellesskapet aldri vil kunne bli selvfinansierende.

Dette er Lier kommune klar over, og har tatt høyde for dette ved å ha fast tilskudd til bygdetunet inne i kommunens budsjetter. Også de kommunale kulturarv- og formidlingstiltakene koster, og prioriteres så langt som mulig innenfor de kommunale budsjettene. Det er en felles utfordring å sikre at kulturarvinvesteringene kommer flest mulig til gode både på kort og lengre sikt, og at muligheter for egen inntjening også utnyttes maksimalt.

Kommentar til innspill fra Buskerud fylkeskommune og Lier Bygdetun:

Samarbeid om gjennomføring av tiltak i handlingsplanen

Både Buskerud fylkeskommune og Lier Bygdetun bekrefter at de gjerne bidrar til å realisere tiltak på handlingsplanen i temaplanen, og at de generelt er positive til tett samarbeid framover.

Dette anses som et godt utgangspunkt for videre arbeid i hht temaplanens oppfølging.

4. Avsluttende kommentarer

I etterkant av at planforslaget ble sendt ut i mai, har rådmannen på bakgrunn av innspill og nye vurderinger bl.a. gjort følgende endringer:

- Planen omfatter kun de fysiske kulturminnene og kulturmiljøene i Lier, og for nyere tids kulturminner er kun de bebygde delene av Lier dekket. Det er hovedfokus på de fire utbyggingsaktuelle områdene Lierstranda, Lierbyen, Lierskogen og Sylling. Navnet på planen foreslås supplert, slik at tittelen blir: Vern gjennom bruk – en temaplan for fysiske kulturminner og kulturmiljøer. Dessuten framkommer det nå tydeligere i planen på hvilket nivå og med hvilke forbehold registreringene er gjennomført.
- Temaplanen med fagrapport og andre vedlegg er omfattende lesning, og det er forhold som kommer for dårlig fram ved rask lesning. Det har framkommet spørsmål i prosessen som gjør det naturlig å tydeliggjøre bedre bredden i registreringene, bl.a. også kommentere kulturminner knyttet til industrihistorien spesielt. Dette er søkt bedre ivaretatt i endelig planforslag.
- Fylkeskommunens arkeolog har kommet med supplerende tekst vedr. kulturmiljø 30 Lier Bygdetun, noe som er lagt inn i oppdaterte dokumenter. Rådmannen har av praktiske årsaker i vedlagte plan slått sammen kulturmiljø 11 Paradisbakkene og Kulturmiljø 30 Lier Bygdetun. Fagrapporten vil bli revidert i forhold til dette, som et oppfølgingstiltak i handlingsplanen.

For øvrig er det kun gjort språklige og mindre rettelser i dokumentene.

Temaplanen legges med disse endringer/justeringer fram til politisk behandling som strategisk plan for kulturminner og kulturmiljøer i Lier.